Rimaszombat, 1917. augusztus 12. Megjelenik minden vasárnap. 33. szám. — XXXVIII. évfolyam.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi, megyei és községi érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Tompa Mihály-utcza 10. sz.
Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.
Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:
GÁL ISTVÁN.
Kiadó laptulajdonos:
ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:
Egész évre . . 10 korona. Félévre . . 5 korona.
Vármegyei körjegyzőknek, tanitóknak és községi elöljáróságoknak egész évre . . . . . 8 korona.
Egyes szám ára: 20 fillér.
A hirdetés díja:
Egy háromhasábos petitsor térfogata . . . 20 fillér.
Nyilttér sora . . . . . 50 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.
A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Putnoki PUTNOKY MÓRICZ főispán beiktatása.

A gömöri főispáni méltóság uj ura az egyéniségében rejlő finomsággal és a gondolkodását jellemző nobilitás minden külső jeleivel foglalta el a vármegyei közgyülési teremben azt a széket, mely a nagy elődök nagy emlékeitől van körülliehelve s a mely gyönyörü alkalmat ad az emberi kvalitások és erények széleskörü kifejtéséhez.

Putnoki *Putnoky Móricz* programmot adott annak a hatalmas és őt ünneplő vármegyei közönségnek, mely a közgyülési termet zsufolásig megtöltötte s a programm egyes láncszemei ugy élnek előttünk, mint a tenger mélyéből — a vármegye érzésvilágából — felszinre hozott gyöngyszemek, melyeket az igaz átérzés és helyes értékelés a jövőbe világitás rádiumos varázsával ruházott fel.

És a programm markáns vonásai között a vármegye jövőjét láttuk előrajzolódni.

A véres vajudáson át megtisztultan napfényre került demokratikus eszmék életerős hangja csengett ki a beszédből s a szocziális és humanitárius köteles gondolkodás nemes irányu utjai tárultak elénk.

És a szavak nyomán életre ébredt emberi érzések egy hatalmas ujjongássá kovácsolódtak össze, amely zúgott, tapsolt a terem meleg hangulatában s mindenki szivében hordta azt a meggyőződést, hogy az uj főispán megbecsüli az igazság utját, követi a tisztesség mesgyéjét, tiszteli az emberi méltóság nagyszerüségét s a főispáni gyeplőt nem ostorpattogtatás mellett vezeti, de a vármegye közönségének megértő belátása s a vármegyei tisztikarnak erőteljes támogatása segitségével.

És a nyári nap aranysárga, déli reflexe körülkaczagta a vármegyeháza napsugárban tündöklő nagytermét s a falakon élő régi világ patinásan előkelő alakjai az uj történelem korszakos napját a haladó világ nézőpontjából együtt ünnepelhették azokkal, akiknek a szivébe erőt, a lelkébe bizakodást adott a főispáni programm nagyszerüsége, a hangulat fenkölt volta és az uj főispán becsülést érdemlő, bizalmat keltő egyénisége.

A gyülekezés.

E hó 8 ikán (szerdán) megváltozott Rimaszombat város képe, zászlók lengtek az ünneplő házakon és népesek voltak már a reggeli órákban is az utczák.

Ünnepi hangulatu, fekete ruhás urak járkáltak az utczákon és kényes léptü lovakon robogott be jobbról is, balról is egy-egy vidéki notabilitás.

A vármegyeháza nagytermébe tiz óra felé kezdtek gyülekezni a vármegye urai s ekkorára megtelt a két karzat is, selyemruhás és pirult arczu asszonyokkal és leányokkal.

A közönség türelmesen várakozott a féltizes vonatra, mely csak tizenegy óra felé érkezett be s amelynek utasaival szinültig megtelt a nagyterem. Ugyanekkor megjelent a karzaton az uj főispánné, aki meghatóan nézte végig az installáció impozáns aktusát.

Tulhaladná tudósitásunk kereteit azon országos nevü és vármegyei előkelőségek felsorolása, akik az uj főispán tiszteletére megjelentek s csak a Sajóvölgyének egyik törzsökös familiája maradt távol mélységes és a tragédiák nehéz sulyu gyászával a szivében. De a gyász könnyei között is biztosan akadt egy-egy idérepülő gondolatuk....

Kezdődik a közgyülés.

A zsufolt teremben elült a zsibongás, mikor pompázó diszmagyarjában elfoglalta az elnöki széket dr. *Fornet* Gyula alispán. A közgyülés formális megnyitása után üdvözli a megjelent diszes közönséget, a hadsereg és a hatóságok képviselőit, a vendégeket s jelenti, hogy a közgyülésnek egyedüli tárgya: putnoki *Putnoky* Móricz főispán beiktatása.

Küldöttség megy a főispánért.

Javaslatára küldöttséget meneszt a vármegyei közgyülés az uj főispánért s e küldöttség tagjaiul *Fáy* Gyula nyug. főispán vezetése mellett megválasztattak: *Széman* Endre, *Gyürky* Pál, *Czinke* István, *Farkas* Géza, *Bornemisza* Elemér, báró *Ragályi-Balassa* Ferencz és *Szabó* László megyebizottsági tagok.

A küldöttség eltávozott s az alispán felfüggesztette a gyülést.

Megérkezik a főispán.

Pár percz mulva az alispán ujra megnyitotta az ülést és megjelent a teremben *Putnoky* Móricz főispán diszmagyaros alakja s lelkes és szivből fakadó éljenzések és taps között elfoglalta a főispáni helyet.

Az alispán rövid, meleg szavakkal üdvözölte a főispánt s felkérte, hogy esküjét tegye le.

Az eskü letétele.

A teremben mindenki felállt, mélységes csönd támadt és a főispán dr. *Sóldos* Béla főjegyző előolvasása után letette az előirt esküt.

Az eskü után a közönség viharos ünneplése — az ősi szokáshoz hiven — négy főszolgabiró vállaira emelte az uj főispánt.

A főjegyző üdvözlő beszéde.

Ezután dr. *Sóldos* Béla állott fel, aki a következő s a helyeslestől és tapstól többször megszakitott beszédével üdvözölte a főispánt:

Méltóságos Főispán ur!

Tekintetes megyebizottsági Közgyülés!

A mai vármegyei ünnepély jelentőségének tudatában és a reám hárult felette kitüntető feladat sulya alatt emelek szót, hogy vármegyém közönségének nevében és megbizásából lelkem becsületességével és szivem legtisztább érzelmeivel üdvözöljem azon férfiut, kit koronás királyunk legmagasabb kegye e vármegye főispánjává nevezett ki, s a kinek a mai napra kitüzött ünnepélyes esküttételére a vármegye közönsége oly szép számban összesereglett.

Méltóságos Főispán ur! Az előirt hivatali esküt Méltóságod az imént már letette, ez által tehát mint a végrehajtó hatalom királyi képviselője mindazon jogok gyakorlására a szentesitést megnyerte, melyeket a törvény a főispán hatáskörébe utal, de egyben zálogot adott a tekintetben is, hogy az állásával járó kötelességeket hiven és lelkiismeretesen teljesiteni fogja.

Tudjuk jól, hogy férfi korának legszebb éveiben, nemes ambicióval telve, foglalja el Méltóságod állását, s hogy mielőtt ezen fényes méltóság viselésére vállalkozott, teljesen átgondolta hivatásának horderejét, melyek a mai történelmi időkben kettőzött sulylyal birnak, mert mig a kivételes jogok nagy hatalmat adnak kezeibe, addig ma a munka korszakában a kötelesség teljesitésnek is oly fokát követeli meg, a melyet azelőtt ezen méltóság vállaira nem róttak.

Méltóságod vármegyénk történelmében uj lapot nyit, amelynek első soraiban az államokat, nemzeteket, intézményeket eltipró háboruszülte uj rendszer, a demokratikus alapokon nyugvó kormány első képviselőjének munkásságát fogja az utókor találni, — oly fundámentumot kell tehát Méltóságodnak megteremteni, hogy az arra épitendő szocziális, közgazdasági, kulturális és közjogi intézmények szikla szilárdsággal állják a vihart, s minden időben daczolhassanak azzal.

Vármegyénk közönsége ismeri méltóságodat, még pedig olyannak ismeri, aki negyedszázados politikai palyafutása alatt megfontolt hazafias érzületéből fakadó higgadt meggyőződését tulzásba soha sem vitte, mások meggyőződése iránt a kellő tiszteletet mindenkor megadta, s ez által bizalmat és ragaszkodást biztositott a maga számára; embertársaival való érintkezésnél pedig oly készséget és bánásmódot tanusitott, hogy ezen kiváló tulajdonságok vármegyeszerte általánosságban szeretetet és nagyrabecsülést váltottak ki az emberek szivéből.

Ezt a szeretetet és annak meleg sugarait kell hogy érezze Méltóságod ma, a midőn politikai pártállásra való tekintet nélkül veszi körül a vármegye közönsége, a mely közönség készséggel ajánlja fel őszinte támogatását mind-

Jelen számunk 6 oldal.

azon reformtörekvések körül, a melyek közéletünknek korszerü haladását lesznek hivatva szolgálni, mert hite és rendithetlen meggyőződése, hogy Méltóságod multjához következetes lesz, s hogy uj politikai állásában kifejtendő munkásságának czélja csak egy lehet és pedig, hogy ez országot másnak, mint magyarnak tudni nem akarja.

Épen azért a legszebb reményekkel és bizalommal tekintünk a jövő felé, s ezen feltevésünkben annál kevésbbé csalatkozhatunk, mert Méltóságod is ismerős vármegyénk gazdasági és politikai viszonyaival, ismeri a vármegye népét, ismeri annak minden sebét, baját, melyeknek orvoslását nem mindenkor törvény irja elő, azt jóságos és melegen érző szive ösztönszerüleg diktálni fogja, — buzgó tevékenysége, feltétlen hazaszeretete s eddig is kifejtett köztevékenysége pedig biztos garanciát nyujt nekünk arra, hogy politikai állását nem önző czélok szolgálatára fogja felhasználni, hanem igenis most első sorban a hadiérdekek támogatására, s főképen vármegyénk jólétére, boldogulására, anyagi és erkölcsi érdekeinek megvédésére.

Minthogy pedig Méltóságod a vármegyei belsőbb ügyeinek légkörében nőtt fel, tisztában van azzal, hogy az itt most jelenlevő bizottsági tagok közgyülése féltett kincsének az önkormányzati jogát tekinti, azt sértetlennek szereti tudni, s a miként annak megvédését a vármegye első tisztviselőjétől feltétlen megköveteli, ugy a főispán személyében történt változás ezen elvi álláspontján léket nem verhet; s minthogy Méltóságod a mai nappal e vármegye kormányzó feje lett, mint ilyennek tehát az önkormányzati jog tiszteletben tartása mellett a test többi részével a tisztikarral és a vármegye közönségével ezután is minden nemes és jó iránti törekvést együttesen, karöltve és czéltudatosan kell szolgálnia.

Ily magasztos remények és érzelmekkel nyitja meg kapuját a vármegye közönsége Méltóságod előtt s a midőn azon belép, az osztatlan öröm és lelkesedés hangját tolmácsolva, — mint kedves magyar hazánk hü és igaz fiát — tisztelettel, szeretettel a legszivélyesebben köszöntöm.

Sokáig tartó éljenzés követte a főjegyző szavait.

A főispán programmja.

A főispán ezen székfoglaló beszédében adta elő programmját:

Tekintetes megyebizottsági Közgyülés!

A midőn ő császári és apostoli királyi Felsége legkegyelmesebb kinevezése és a kormány bizalmából Gömör és Kishontvármegye főispáni székét elfoglalom, tudatában vagyok azon sulyos feladatoknak, melyek reám hárulnak és bizonyos elfogódás vesz erőt rajtam, hogy ismerve erőim gyöngeségét, meg fogok-e ezen feladatoknak felelni tudni.

De biztat az a tudat, hogy munkatársaim, egyrészt a vármegye tisztikara, másrészt és különösen pedig a vármegye egész közönsége, kiktől már annyi jóakaratot tapasztaltam az életemben, szives támogatásukkal megfogják könnyiteni számomra munkámat.

Nem mint idegen jövök e helyre, mert hiszen bölcsőm e vármegyében ringott, családom hosszu évszázadokon át itt élt és a vármegye putnoki választó kerületének szives bizalmából 25 éven tul képviseltem e kerületet.

Szivem és lelkem minden szála összeforrott Gömörvármegyével, igy kétszeres ambitióval foglalom el a főispáni széket, mert ha szülővármegyém javát csak egy szemernyivel tudom előbbre vinni és itt a békés összmüködést előmozditani, ugy talán erőimet tulhaladó vállalkozásom nem volt hiába való.

A kormány bizalmi embere lévén, teljes mértékben elfogadom annak politikai álláspontját, melynek gerinczét elsősorban a választójog és általában a népjogok kiterjesztése és a demokratikus haladás előmozditása képezik.

Természetesen nem vághatok elébe kijelentéseimmel a kormány e tárgybani közelebbi el határozásainak, de mindazokat, a kik e tekintetben még kételyeket támaszthatnának, megnyugtatom, hogy a választójog kiterjesztése nem fogja azon határokat tul lépni, melynek fentartása nélkülözhetlenül szükséges ahhoz, hogy a magyar nemzeti suprematia a jövőre nézve is biztosittassék.

A világháboru oly folyamatokat és méltó aspirátiókat váltott ki a népek lelkéből, melyek elé gátat vetni vagy ki nem elégiteni ma már lehetetlenné vált. Azokkal szemben, akik évek óta a haza védelmében életök veszélyeztetésével a harcztéren küzdenek, a nemzet hálját legméltóbban akként róhatja le, ha őket a nemzet a választójog kiterjesztésével az alkotmányos jogok részeseivé teszi.

A demokratikus fejlődés terén ezen kimagasló lépés kiegészitéseül és folytatásául különösen sulyt fogok helyezni azon szocziális intézkedésekre, melyek a különféle néposztályok egymásközötti szerves és békés összmüködésének biztositására alkalmasak.

E tekintetben számolnunk kell a jövőre nézve azzal, hogy az egyes társadalmi és foglalkozási osztályok, mint mezőgazdák, kereskedők és iparosok és mindezen osztályokban a munkaadók és munkások miként találják meg az utat arra nézve, hogy a saját megélhetésük és boldogulásuk mellett egyuttal a nagy nemzeti czélok elérését és ezek között elsősorban a magyar nemzeti állam megerősödését és vagyonosodását biztositsák. Ezek lesznek az előfeltételei annak, hogy a demokratikus fejlődés terén a többi bennünket körülvevő államokkal és nemzetekkel lépést tarthassunk.

A háboru folytán beállott szocziális szükségletek kielégitésénél kiváló gondot kivánok forditani, amennyire hatásköröm csak megengedi, a harcztéren küzdők család-tagjai megélhetésének és annak biztositására, hogy a segélyezések igazságosan osztassanak meg, hogy a rokkantak képességeiknek megfelelő munkakeresethez jussanak és továbbá a hadiárvák gondozása, az anya- és csecsemővédelem kellő figyelembe részesüljenek.

E tekintetben nagyobbrészt a társadalmi szervezetek azok, melyek e téren a legüdvösebb müködést hivatvák kifejteni és melyek vármegyénkben már oly áldásosan müködtek. Midőn ezen szervezetek további tevékenységük kiváló fontosságát a magam részéről is hangsulyozom, egyuttal készségesen kijelentem, hogy iparkodni fogok ezen szervezeteket a jövőre nézve a tőlem telhető legmesszebbmenő támogatásban részesiteni.

A kormány programmjába felvett szocziális és népjóléti intézkedések ezen rövid változása után engedjék meg, hogy kijelentsem, miszerint czélom a vármegyében a békés összmüködés alapföltételeit biztositani.

Az ehez vezető utat abban látom, hogy mindnyájan igyekezzünk azon ellentétek kiegyenlitésére, melyek néha a politikai felfogások különbözőségéből, máskor a czélul kitüzött törekvések és az azok elérésére alkalmazott eszközök téves megitéléséből származtak. Keressük tehát mindig azt, ami egyesit és kerüljük azt, ami elválaszt.

Én, a ki a béke és megértés utját keresem, a magam részéről politikai elfogultság nélkül kivánom tömöriteni mindazokat, akik a közczél érdekében való önzetlen összmüködésre hajlandók.

A mi magát a vármegyei közigazgatást illeti, e tekintetben teljes megnyugvással vagyok az iránt, hogy a tisztviselői kar ezen müködését ugy mint ez a vármegyénkben eddig is történt, ezentul is kizárólag és egyedül a közczél előmozditására irányuló törekvés vezérlendi.

Teljes garantiát nyujt erre kipróbált tisztikarunk és annak élén nagyrabecsült alispánunk,

TÁRCZA.

Levél a Tátrából.

Irta: Dr. ZEHERY LAJOS,
budapesti kir. büntető-törvényszéki jegyző.

Matlárháza, 1917. augusztus hó.

Végeláthatatlan fenyőerdő vesz körül; a zöld lombkoronán a Tátra kék mennyboltjának kergetődző sugarai szürődnek át; balzsamos illat lengi körül egész valómat; körös-körül csend, isteni némaság. A hegyeken át tovalibbenő erdei szellő elkapja a merengő gondolatot s bérczen, völgyön, zugó patakon, aranykalászos rónán keresztül szives üdvözletképen viszi el a rimaparti kedves városba. Milyen nagy is a távolság! milyen más itt a világ képe; milyen eltérő a köntöse a természet birodalmának; milyen más még az érzések, képzetek, eszmék képződésének a kerete is. A szárnyaló gondolat mégis pillanatok alatt futja be a mértföldek millióit — de nem ugy a zugó vasparipa! A szelid hajlásu Rima völgyében alig ébredt még föl rideg nyugalmából az ég vándora, a kaczagó napsugár alig hintette még szét első biborcsókját, trillázó madárdal alig hangzott még fel; mikor a vonatnak el kell indulnia onnan, hogy a leszálló alkony, a kék égen tovasikló holdkirálynő a fenyvesek világában, az erdők és bérczek birodalmában találja. De szép is ez az ut, de csodagyönyörü! Mindannak, a mi a lelket, a szivet ihletet tisztaságában a magasba emeli — ezer meg ezer változata tölti be az ember érző és eszmélő körét!

Mikor a tátrai ut szépségéről akarok kiragadott jellemzéseket irni: az a hasonló esetben sokszor fellépő érzés jut eszembe, melyet Swedenborg igy fejez ki: „dallamos költők is ugy elrekednek, mint az utczai énekesek, ha egyszer a természet és szellem átható hangkulcsa csendül meg — földrengés, tengermoraj, szivdobbanás, melyek azt a dallamot hozzák létre, a melyre a nap forog, a vér testecskéi és a fák nedvei keringenek. Az abszolut értelemben vett *szép* fölötti magasztosultság általános érzete kél az emberi lélekben, mikor ezeket a pillanatszerüleg elébetáruló uj, meg uj panorámáikat szemléli. Mikor a vonat az abosi alagutból kifutva, beleszáguld a sziklás Hernádvölgybe, a hol a mélységben fehéren tajtékozó habok, meredek szakadékok; a másik oldalon beárnyékolt lankás domboldal, az egészet átfogó kék égboltozat szolgáltatják az összhangzatos kép tartalmát! Vagy a mikor elérkezünk a fenyő hatalmas birodalmába; a mikor Margitfalvánál először ötlenek szemünkbe a Tátra havas hegycsoportjának mindig élesebbé váló körvonalai; a mikor Poprádnál már istenáldotta pompájában tündöklik az óriási bérczkoszoru! A mikor a fenyves zöldje titkozatos feketeségbe megy át s a szivek, hangok szinpompájával a sejtelmek, álmok, ábrándok, ezerszövevényü képeit rejti magában! A mikor egyszerre esti pompáját ölti magára a Tátralomniczi Palota szálló; a szikrázó villamvilág nesztelenül hatol be az erdő sötétjébe, glóriával vonja be a susogó fenyőóriásokat. A méltóságos háttérben, a hótakart bérczek mögött lassu ünnepélyességgel felemelkedik a hold; a Lomniczi csucs büszke ormozata messzire veti sötét árnyékát; benne titokzatos lényeknek tünnek föl az egybeolvadó hegytömbök, a fenyőligetekből előbukkanó nyaralók s a karcsu fenyőfák sejtelmes szilhuettjei. Van-e megkapóbb, szivet, lelket gyönyörködtetőbb kép, mint egy holdfényes, büvös tátrai est?

Az emberi értelem magába vonja a szerteágazó vonatkozásokat, melyek a sziv és lélek megértő felületét különböző viszonylatokban ragadják meg, s mindabból, a mi különállóságában is gyönyörüséges, de részletekbe vesző: egységes fogalmat alkot; a jelenségekből elvonja az anyagi tartalmat, egységgé eszményiti a tulajdonságot: diadalmas pompájában szemléli a Szépség, Bölcsesség örökletes értékét. A természeti tüneményeket megértő szemlélő gondolkodás már régen eljutott ehez az értékeléshez. Régi reflexióként emliti már Emerson: „a szépség mindenekfölött kedves, mert vidámságot gerjeszt s vágyat és bizalmat önt el a mindenségen, valahol megjelen, pedig bizonyos mértékben mindenben megjelen; mégis van valami, annyival kevesebb a szépségnél, a menynyivel a szépség a khaosznál: nevezetesen a bölcsesség, melyet csodálatos látószervünk nem bir meglátni, de a mely, ha látható volna, elbájolna tökéletes valódiságával.“ Én némileg szüknek találom Emersen szemlélő és felfogó képességét; a tátrai est költészetének varázslatos ereje képessé tett arra, hogy a nyers anyagon tullásunk, s az elvont tulajdonságokat érzékszerüen értékelhessük.

Világégés tombol körülöttünk; lángban áll, mondhatni, az egész földkerekség, egy érzéstől áthatva, egy czélra irányitva, a harczmezőkön küzd az egész magyarság: a tátrai fürdőhelyek mégis zsufolásig vannak telve. Tátraszéplak tes-

akik tudom, hogy az igaz emberszeretet által vezéreltetve pártatlanul és részrehajlás nélkül intézik bármily társadalmi állásban lévők ügyeit egyaránt.

Ha valamikor, ugy sokszorosan szükséges ez a háboru alatt, amikor a szükségképen bekövetkezett államszociálizmus idején a hatóságok annyi uj viszonylatban kénytelenek beleavatkozni az egyesek életviszonyaiba és amikor épen a szegényebb osztály, a vagyontalanok és támaszra szorulók kell hogy a közigazgatás védelmében fokozottabb mérvben részesüljenek.

Főleg szól ez a községi és körjegyzői karnak, kik tudom, hogy a háboru alatt majdnem emberfeletti munkát kell, hogy teljesitsenek, ha kötelességeiknek meg akarnak felelni. De daczára annak, soha se felejtsék el, hogy ők vannak a népért s nem a nép ő értök. Jó jegyzői kar áldása lehet községeinek és népének és reménylem és elvárom, hogy szeretettel karolják föl szegénynek és gazdagnak ügyeit egyaránt.

Hosszu politikai multam alatt állandóan azon irányelveknek voltam a követője, mely az autonomikus jogok megerősitését irta zászlajára, igy csak természetes, hogy a vármegye autonomiáját nem csak a legnagyobb tiszteletben fogom tartani, de közremunkálni kivánok abban, hogy a vármegye a közhangulat valódi kifejezője legyen és a törvényhatóság szabadakarat elhatározása semmi tekintetben se befolyásoltassék.

Politikai tekintetben tisztelettel viseltetem mindenki politikai igaz meggyőződése iránt, igy a tisztviselők e tekintetbeni nézetnyilvánitására természetesen befolyást gyakorolni soha nem kivánok, feltétlenül megkivánom azonban azt, hogy politikai czéljaim eléréséhez a tisztviselők müködése akadályokat támasztani nem fog.

Vallási tekintetben a legliberálisabb felfogás vezet, miért is minden olyan irányzatot elitélek, mely a vallástelekezetek békéjét és harmóniáját megzavarhatja és ugy ezen, mint a közoktatás terén is az a czél kell, hogy előttünk lebegjen, hogy a nevelés vallás erkölcsi alapon állva, a magyar nemzeti állam megerősitését szolgálja és azon meggyőződést keltse, hogy mindenki megtalálja boldogulását a magyar állam keretében.

A háboru okozta nagy kiadások oly sulyos uj terheket jelentenek az országra, hogy azokkal csak ugy tud megküzdeni, ha minden gazdasági téren fokozottabb munkásságot fog mindenki kifejteni. Ez a fokozottabbb munka gyümölcse lesz az az eszköz, melylyel a sulyos helyzet következményeit leküzdhetjük.

Elsősorban mi, mint mezőgazdasági állam arra kell törekednünk, hogy a mezőgazdaság intenzivebbé tétele által többet termeljünk. — Ennek elősegitése érdekében minden lehetőt elfogok követni arra nézve is, hogy a mezőgazdasági szervezetek és intézmények kellőképen fejlesztessenek és esetleg ujak létesüljenek.

A kereskedelem és ipar érdekeit, amennyire tőlem telik, szivemen viselem, mert a többtermeléstől várt eredményt csak akkor biztosithatjuk, ha egyuttal a nyers termények feldolgozására és forgalomba hozatalára hivatott ipar és kereskedelem fejlődését elősegitjük.

Szoros kapcsolatban áll ezen kérdésekkel közlekedési eszközeink fejlesztése, ezek között a vasuti berendezéseknek szaporitása és tökéletesitése és főleg a közuti hálózat fejlesztése és a meglevő jókarba hozatala, ami utóbbi tekintetben illetékes helyről biztató kijentéseket nyertem. A magam részéről nem fogom elmulasztani, hogy a vármegye e tekintetbeni jogos igényeinek lehetőleg érvényt szerezzek.

Nagy egészében ezek azon irányelvek, melyek alapján müködni kivánok, de mielőtt beszédemet befejezném, a legfontosabbról feledkezném meg, ha reá nem mutatnék annak a szükségére, hogy ugy mint azt a harcztéren küzdő hőseink életük veszélyeztetésével teszik, az itthonmaradottak az összes erőink megfeszitésével dolgozzunk azon, hogy a háboru eredményes folytatásához nélkülözhetetlen eszközök mindenkor rendelkezésre álljanak. És ebben a munkánkban még a legnagyobb nélkülözések és áldozatok árán is csüggedést nem ismerő szorgalommal kell, hogy kitartsunk a háboru győzedelmes befejezéseig.

És most, amidőn hálásan megköszönöm a vármegyei főjegyző urnak, az én igen tisztelt barátomnak, a törvényhatóság nevében hozzám intézett szives üdvözletét, magamat ujból is a törvényhatóság és az egész tisztikar jóindulatába ajánlom és kérem, hogy engemet feladataim megoldásában támogatni sziveskedjenek.

A beszédet sok helyen zajos helyeslés és taps szakitotta meg és perczekig tartott a taps és éljenzés a beszéd után.

Farkas Géza beszéde.

Ezután *Farkas* Géza cs. és kir. kamarás ezen lelkes beszéddel üdvözölte a főispánt:

Méltóságos Főispán ur!

Nekem jutott az a kiváló szerencse, hogy Méltóságodat Gömör és Kishontvármegye törvényhatósági bizottságának tagjai nevében és megbizásából a vármegye ősi főispáni székében üdvözöljem és kifejezzem azon érzelmeket, kifejtsem azokat az okokat, melyekből kifolyólag Méltóságodat a vármegye közönsége igaz örömmel és szeretetteljes bizalommal fogadja és leghathatósabb támogatásáról biztositja.

Méltóságodat e vármegye ugy ismeri, mint az egyéni és erkölcsi tisztesség és gavallér uri gondolkozás és a lovagias felfogás megszemélyesitőjét!

Egyéni és közéleti tisztesség! E két — nézetem szerint — elválaszthatatlan lelki tulajdonság a közhatalom birtokosának legnélkülözhetetlenebb kelléke! Ezen erények oly teljessége pedig, mint a hogyan azok Méltóságodban megvannak, már magában véve is elég garanczia arra nézve, hogy főispáni müködése elé teljes bizalommal tekintsünk.

Uri, gavallér gondolkozás, lovagias felfogás! Különös, talán a látszat szerint ellentmondás és anachronismus rejlik abban, hogy éppen akkor, mikor méltóságod a vérráztatta földből ujra sarjadzott a szenvedések, a nyomor, a tragédiák által hatalmassá fejlődött demokratia, az uj eszmék diadala folyományaként foglalja el ezt az ősi főispáni széket, én ezen jellemvonásokat, — ezeket a sokak szerint ósdi lomtárba való fogalmakat — olyanokként emelem ki, melyekhez bizalmunk kapcsolódik.

Azonban tisztelt megyebizottsági közgyülés, ez az ellentét csak látszólagos és csak a szavak felületes értelmezésén alapul! Mert az igazi, helyes értelemben vett gavallér — lovagias uri gondolkozásu és érzésü ember — ezen szó: „demokráczia“ nemes értelmében, eddig is csak „demokrata“ lehetett. Ember és ember között külömbséget, annak csak lelki és szellemi kvalitásai szerint tett. Igyekszik embertársai baját megérteni, azon segiteni, és ugy érez a segitésre, támogatásra, vezettetésre szoruló felebarátai iránt, mint a legjobb szülő, ki mindig leggyámoltalanabb, leggyengébb gyermekét öleli legforróbban kebelére Nem, tisztelt megyebizottsági közgyülés! Összefér a gondolkozás, az érzés ezen módja a demokratiával, sőt egyenesen követelménye ennek! Azért hangsulyozom ezt, mert aki ugy érez és gondolkozik, az nem lehet más, mint igazságos, megértő, önfeláldozó, törvénytisztelő köztisztviselő.

Méltóságodnak, mint a választójogi kormány bizalmi férfiának programmjában természetesen benne van a választójogi kérdés megoldása is! Ezen kérdésre kiterjeszkedni nincsen megbizatásom s habár bizton hiszem, hogy e vármegye közönségének nagy része egyetért velem, mégis csak a magam nevében jelentem ki, hogy Méltóságod programmjával teljesen egyetértek és

---

tet-lelket gyógyitó, ózonos levegője katonáink százainak, ezreinek adja vissza megromolt egészségét. Hasonlóképen a katonai elem a tulnyomó a kies Tátraházán is. A többi fürdőhelyen többnyire az állami, társadalmi élet különböző ágaiban dolgozó, küzdő polgári elem keres és talál megnyugvást, felüdülést, uj, megnövekedett munkaerőt. A fürdőigazgatóságok mindent elkövetnek a czél érdekében, s valóban minden ütt mintaszerü az ellátás.

Budapesten már másfél éve nem lát az ember igazi tejszinhabot, itt bőséggel kapunk. — Tegnap, majdnem 1600 méter magasságban, a hómezők világában, elsőrendő ebédet kaptunk.

A fürdővendégeknek körülbelül a fele, néhol ezt meghaladó számban is, magyar; nagyon sokan vannak Ausztriából, Németországból és Bulgáriából. A magyar föld hasonlithatatlan szépsége, kiapadhatatlan ereje hadd legyen ismeretes mindenütt széles e világon!

A Tátra birodalmának ezerváltozatu gyönyörüsége ellen vétenék, ha általános vázlatrajznál egyebet óhajtanék nyujtani. Minden egyes tátrai részlet annyi különböző oldalról ragadja meg az ember eszmélő és érző világát, hogy a nyert benyomásokról való beszámolás könyveket tehetne ki. A Zöld tó, a Poprádi tengerszem, a Kőpatak, a Sárkánytaréj borzalmas vadregényessége; a két Csorbató szeliden ringató poézise; az Öt tó, a Bástya káprázatos panorámája! avagy ki tudná mindezt még elősorolni is.

Az az egy kétségbevonhatatlan igazság, hogy az emberi léleknek a nemes, emelkedett és magasztos iránt való vonzódása, szépérzete, eszme és gondolatképző értelmi ereje itt bőséges, pazarul bőséges anyagot talál. Az elemekre tagolt tünemények felfogása, osztályozó összetétele, a képzetek és értékek közé való beillesztése, egy szóval a nemes élvezetek eredményeinek az értelmi és érzelmi központra gyakorolt hatás szerinti megkülönböztetése egyénenként más és más. És ez természetes is. Hiszen nem lehet dönteni a tekintetben, vajjon mi okoz intenzivebb tartalmu gyönyörüséget: a megrázóan vadregényes vagy andalitó, lágyan bübájos e?

Ott állok a Poprádi tengerszem partján. Előttem a haragoszöld viztükör, a melyen valami földalatti, rejtelmes őserő vadul háborgó hullámokat csapdos a kopár bérczekhez. Közvetlen a tengerszem északi partján nyilegyenesen mered ég felé a sötét árnyalatában vadul borzalmas Oszterva csúcs, csak fön a magasban, hol a hegytömb ketté válik, terül el egy hatalmas hócsik — a vakitóan fehér mező kiáltó ellentét az egész kép vadregényes borzalmában. Balra, a Koncsiszta felől zúgó vizsugár, rohanó hegyi ár száguld észvesztő irammal kőgörgetegeken, morénákon át, mintha egyenesen a tergerszem szivét akarná könyörtelenül átdöfni. Távolabb, a Ferencz József csúcs felől, bágyadt napsugár törekszik át a szikla ormokon; a büszke bérczfalak azonban dölyfösen utját álljják; s csak egy elsimuló zöldesfehér vizhullámnak tud félénk istenhozzádot mondani. Metszően hideg a lég: a kép borzadályát hatásában emeli az arczot pirosra csipő süvitő hegyi szél. — A Menyuszfalvi völgyből felhallatszik a kanyargó Poprád vizének tompitott zugása.

Másik kép. A Csorbai tónál. Bérczövezte világoszöld keret szegélyezi a tükörsima azurkék vizlepelt. A fenyőrengeteg belekandikál a csobogó vizü tóba, a tovaillanó habok kaczagva, mosolyogva kergetőznek a játszi napsugárral. Amott egy villámsebesen tovasikló fecskepár csicserg a mélybe szerelmes melódiát; emitt egy kiváncsi pisztráng üti fel kicsi buksi fejét. Távolabb a behavazott hegyóriások nézegetik magukat a mozdulatlan viztükörben. De a nap fénye itt bensőségesen tündöklik. Át meg átjárja a hómezőket, s a fehér, kék, zöld, lila, barna szinek folyton változó, káprázatos pompáját nyujtja. A fenyőerdő leheletszerü susogásába belejátszik a Szentiványi-Nagy szállótól elszálló czigánymuzsika átszürődött, elmosódott akkordja. A szepesi fensikon dúsan pompázó, zöldes-sárga vetések közt kanyarog a ruttkai vonat.

Melyik a szebb? melyik a megragadóbb? El lehet ezt dönteni apodiktikus kijelentéssel? A gyönyörnek nem ugyanaz az érzete kél az emberi szivben, habár különböző elemekből áll elő az érzet egysége? S ezek a képek, a melyek a különböző hangulatokat idézik elő az emberben, a Tátrában egymásbafolyóan váltakoznak. „Minden gondolat és minden tárgy egy képét, egy teremtményét adja vissza a felséges Istennek. A mindenséget az ő tevékenységének milliónyi csatornái metszik át: minden dolog felebb és felebb emelkedik“ — igy mondja a bölcs. Az emberi hit, értelem és ész ugyanezt a magasbatörő müveletet fejti ki a Tátra istenien pompás világában; s ott fönn, az abszolut értékek birodalmában, összhangzatos egységgé alakul, a hol a Szépség, Jóság, Bölcsesség és Erő soha el nem muló tökéletes diadalt arat.

hogy a jogkiterjesztést elkerülhetetlennek tartom; mert hiszen az utolsó 3 év alatt a világesemények rohanó árja századokkal haladt előre. A mi haladásunk mértéke sem igazodhatik tehát 3 naptári évhez! S ha nem haladunk a világesemények által diktált tempóban, ugy el fognak azok bennünket, maroknyi nemzetet gázolni.

El kell menni a jogkiterjesztésben addig a határig, de csakis addig, ameddig a magyar állam nemzeti jellege veszélyeztetve nincsen.

Azoktól pedig, kik testökkel védték a hazát, szavazati jogot megtagadni nem lehet. Ha jó volt vérök omlása, kell, hogy jó legyen szavazatuk is!

Mert meggyőződésem, hogy ha a magyar nemzet ezen létkérdését képező problémát nem mi oldjuk meg, — nem azok oldják meg, a nemzeti érdekek megóvásával — kiknek szivök, lelkök magyar, ugy megoldják azt — de vesztünkre — a nemzet külső és belső, titkos és nyilt ellenségei bármily eszköz segitségével is.

Még egyszer biztositom Méltóságodat a vármegye törvényhatósági bizottságának tagjai szeretetteljes bizalmáról és leghathatósabb támogatásáról.

A törvényhatóság éljenzéssel fogadta a szép beszédet.

Tiszteletbeli kinevezések.

A főispán ezután törvényadta jogánál fogva kinevezi *Máriássy* István árvaszéki ülnököt tb. árvaszéki elnökké, *Fáy* Barna és *Hegyessy* István szolgabirákat tb. főszolgabirákká és dr. *Vájner* Károly dernői és dr. *Honéczy* Gyula rimakokovai körorvosokat tb. járásorvosokká.

Máriássy István és *Fáy* Barna az esküt nyomban letették.

A beszédek megörökitése.

Az ülés végén báró *Ragályi-Balassa* Ferencz inditványozza, hogy az elhangzott beszédek jegyzőkönyvileg megörökittessenek.

A közgyülés egyhangulag elfogadta az inditványt.

Ezután a főispán a közgyülést berekesztette.

A tisztelgések.

A közgyülés befejezése után egymásután vonultak fel a tisztelgő küldöttségek az uj főispán elé.

Az első volt a róm. kath. egyházmegye és egyház küldöttsége, melyet *Széman* Endre pápai prelátus vezetett s ő volt a küldöttség szónoka is; utána a kishonti ág. ev. egyházmegye és rimaszombati ág. ev. egyház képviselőit vezette csetneki *Gyürky* Pál főesperes, majd a gömöri ág. ev. egyház küldötteit vezette *Terray* Gyula udv. tan., főesperes; a gömöri ref. egyházmegye küldöttsége *Czinke* István lelkész vezetésével tisztelgett; az izraelita egyház és a putnoki izraeliták képviselőit *Singer* Rezső kerül. főrabbi vezette.

A cs. és kir. katonai állomásparancsnokság, m. kir. honvédség, csendőrség és méntelep parancsnokság küldöttségét *Bucek* őrnagy vezette s utánuk a vármegyei tisztikar és megyei közkórház szépszámu küldöttsége jött sorra dr. *Fornet* Gyula alispán vezetésével. Az alispán lendülettel elmondott s formailag és tartalomban egyaránt szép beszédében bizalommal, szeretettel üdvözölte a főispánt, mint a tisztviselőkarnak régi ismerősét, kitől jóindulatu támogatást és tárgyilagos birálatot remél és kér a tisztviselőkar, mely meg van győződve arról, hogy jogos érdekeinek védelmétől és kivánságainak támogatásától a vármegye élén álló közszeretetnek örvendő főispán nem fog elzárkózni.

A főispán meleg szavakkal köszönte meg a tisztikar üdvözlését, hangsulyozottan kifejezést adott annak, hogy ő — mint a kormány bizalmának letéteményese — előirt hatáskörét tullépni nem fogja s kéri működéséhez a kötelességtudásáról és buzgóságáról széltében ismert tisztviselőkar támogatását.

A kir. törvényszék, kir. járásbiróságok, kir. ügyészség, kir. közjegyzők és törvényszéki orvosok jöttek azután *Csch* István kir. törvényszéki elnök vezetésével, majd a kir. pénzügyigazgatóság a mellé és alárendelt hivatalok képviselőivel *Lánczy* Kálmán kir. tan., pénzügyigazgató vezetése alatt.

A rendezett tanácsu. városok és képviselőtestületeik küldöttségét dr. *Kovács* László polgármester vezette.

A gazdasági felügyelőség, m. kir. földmives iskola, erdészet és állategészségügy képviselői, élükön *Bartha* István főfelügyelővel jelentek meg, majd az államépitészeti hivatal, máv. osztálymérnökség, szolgálati főnökség, m. kir. posta és távirda, állami mértékhitelesitő hivatal küldöttségét vezette *Wuffka* Ernő müszaki tanácsos.

A rimaszombati egy. prot. főgimnázium igazgatótanácsát és tanári testületét *Medveczky* Sándor elnök vezette. Utánnuk a kir. tanfelügyelőség, népoktatási intézetek és polgári iskolák képviselői, élükön *Bihary* István hivatalvezetéssel megbizott kir. segédtanfelügyelővel.

A vármegyei jegyzők egyesületének tekintélyes számu küldötteit *Bodnár* Zoltán rimabányai jegyző vezette; Kelemér község deputációja üdvözletét *Diószeghy* Dezső tolmácsolta. A gesztetei körjegyzőség községeinek meleg üdvözlését *Kathona* Aladár gesztetei jegyző fejezte ki a küldöttség élén. A Koburg herczegi uradalom küldöttségét *Pauksch* László herczegi erdőmester, a gömörmegyei gazdasági egyletét dr. *Radvánszky* György cs. és kir. kamarás vezette. A Vármegyei Kaszinó, Polgári Olvasókör, Otthonkör és Kath. Olvasó-egylet együttes küldöttségét *Medveczky* Sándor vezette.

A Gömörmegyei Közmüvelődési egylet képviselői elnökükkel: *Fáy* Gyula nyug. főispánnal járultak a főispán elé.

Az állami gyermekmenhely tisztviselői *Lovass* Arpád gondnok, igazgató-helyettessel élükön tisztelegtek, a rimaszombati általános ipartestület küldöttei *Zsuffa* Kálmán vezetésével jelentek meg, a kerületi Munkásbiztositó pénztár képviselőinek üdvözlését pedig *Molnár* Lajos igazgató tolmácsolta szép szavakkal. Végül a kisgazdák tekintélyes számu küldöttsége jelent meg *Oros* János vezetésével, ki keresetlen szavakkal melegen üdvözölte az uj főispánt.

Putnoky Móricz főispán a küldöttségeket előzékenyen, meleg szivességgel fogadta s mindegyik üdvözlő beszédre találóan és megnyerő modorban válaszolt.

A küldöttségek tagjai a tisztelgések után a főispáni lakosztályban, a buffetben szivesen látott vendégek voltak.

A vármegyei tisztikar testületileg tisztelgett a főispán szeretetreméltó feleségénél s dr. *Sóldos* Béla vármegyei főjegyző gyönyörü virágcsokrot nyujtott át és szives beszéddel üdvözölte az uj főispánnét, aki meleg, közvetlen szavakkal köszönte meg a vármegyei tisztviselők kedveskedését.

Hirek a gömöri közélelmezés és közellátás világából.

Háborus kihágások büntetései.

Az alispán itéletei: Mayer Gábor Putnok vámkeresetéből 42 mm. árpát sertéseivel feletetett, 60 nap és 2000 korona és 1760 kor. 64 fillér visszatéritése. — *Kirner* János Rozsnyó 148 kg. buzát állataival feletetett, 100 korona pénzbüntetés. — *Langhoffer* János Rozsnyó czukrot likőrgyártási czélokra eladott, 100 korona pénzbüntetés. — *Prófét* András Nagyrőcze tejdrágitás, 100 korona pénzbüntetés. — *Majkúth* József Rozsnyó tanusitvány nélküli őrlés, 100 korona pénzbüntetés.

A rimaszombati rendőrkapitány itéletei: Ibos Mihályné Alsóbalog tojás és tehénturó árdrágitása 40 kor. pénzbüntetés.

*

A buza vásárlással kapcsolatos körzeti kiterjesztés ügyében mult számunkban az alispáni előadótól nyert informácziónk nyomán azt irtuk, hogy három napon belül meg lesz az országos közélelmezési hivatal döntése és intézkedése. Nem a mi hatóságaink hibája, hogy nem igy történt, *sőt lapzártakor, szombaton délben sincsen még semmi pozitiv intézkedés.* Ezen késedelmes huza vona közélelmezésünk szempontjából igen hátrányos s a háboru sok keservei folytán amugy is ideges emberek, nem csuda, ha a higgadtság hangját elveszitve türelmetlenkednek. Az alispán állandóan szorgalmazza a közélelmezési hivatal intézkedését, mert jól tudja, hogy az ellátottak lisztje is elfogy augusztus 15 én és azután a mostani viziero viszonyok közötti lassu őrlést is tekintetbe véve, a legkétségbeejtőbb állapot köszönthet be. A hatósági ellátottak tovább is megkapják a lisztjüket, erre vonatkozólag igéretet kapott az alispán a közélelmezési hivataltól, ahol állitólag *ma, szombaton délután tárgyalják a gömöri körzetkiterjeszkedés kérdését.* Az alispán távirati uton fogja a döntést a hatóságokkal közölni. Ezzel kapcsolatban megemlitjük, hogy Rozsnyó r.-t. város részére a rozsnyói, tornaljai, feledi és putnoki járás területére nézve megérkezett a vásárlási jogosultságot kiterjesztő rendelet, de az alispán mindaddig, mig a vármegye valamennyi városa és járása részére a körzetkiterjeszkedés megtörténhetik, nem továbbitotta a rendeletet. Az egységes ellátás és az egyforma elbánás szempontjából ezen eljárás teljesen érthető és a „Sajó-Vidék" czimü rozsnyói lapnak ezzel kapcsolatos kommentárja a helyi érdeknek tulságos szószólója gyanánt tekinthető. Ezen kérdés egyforma és mindenkire nézve igazságos elbirálást kiván és itt vármegyei érdekek megvédéséről van igen komoly szó!

*

Prémium a zabra. A földmivelésügyi miniszter a termelőknek mindazon zabmennyiségekért, melyeket azok bezárólag folyó hó 31-ig valamely vasuti vagy hajóállomásra szállitanak és az árunak legkésőbb 1917. augusztus hó 31-ig történt leszállitását fuvarlevél másodpéldánnyal, feladó-vevénynyel, vagy ideiglenes átvételi elismervénnyel igazolják, *métermázsánként 5 kor prémiumot engedélyez.*

*

A Gömörmegyei Aruforgalmi r.-t. — mint halljuk — minden valószinüség szerint megbizást kap az Országos Burgonyaközvetitő Irodától arra, hogy a bizományosi teendőket a vármegye területén ellássa. A mult évi rekvirálási panaszok nyomán csak örömmel vehetjük ezt a hirt, mert a panaszok legnagyobb része oda konkludált, hogy a bizományos nem lakott e vármegye területén és igy a nehézkes és hosszadalmas érintkezés sok bajnak volt a kutforrása. Az Országos Burgonyaközvetitő Iroda különben egy kirendeltséget is létesit a Gömörmegyei Nép- és Iparbankkal karöltve.

*

A vármegyei czukorellátás uj rendje. Több izben megirtuk azt, hogy a hatósági felügyelet alatt szétosztandó élelmiczikkek között talán a legrendszeresebb ellátást a czukorban élveztünk s most mégis arról értesülünk, hogy az alispán a czukorkiosztás terén lényeges ujitásokat tervez szeptember hó elsejétől kezdődőleg. A közönséget érdeklő rész ezen ujitásoknak — informácziónk szerint — abban konkludál, hogy egy egységes s az alispán által kiadandó czukorjegy alapján részesül majd mindenki a havi czukorkvótában, *amely bizonyos mértékben felemeltetik,* amennyiben az intelligencia részére havi 1 kgmos, az iparosok, kereskedők, intelligensebb gyári munkások részére havi 800 gr., az őstermelők részére havi 600 gr. és a napszámosok részére havi 400 gramm czukor kiszolgáltatása van tervbe véve. A katonai felügyelet alatt álló és hadiczélokra dolgozó gyárak munkásai ugy mint eddig, ezentul is 1 kg. havi fejadagban részesülnek. Ugy tudjuk, hogy az alispán bizonyos tekintélyes tartalékmennyiséggel rendelkezve, néz az uj gazdasági esztendő elé s igy meg van a garancziánk az ellátás rendjére vonatkozólag még akkor is, ha az őszi szállitási nehézségek jelentkezvén, a czukorgyárak szállitásai egy két hónapon át kimaradnak.

*

A takarmánykérdés. A hivatalos lap keddi száma rendeletet közöl, melynek értelmében az 1917. évi vadgesztenye, valamint babszár és babhüvelytermés kizárólag a korpaközpontnak adható el felajánlás utján. A Korpaközpont egyeszségileg megállapitandó árat fizet, ha az eladóval azonban megegyezni nem tud, a vételárat a földmivelési miniszter állapitja meg. Ezekre a czikkekre kiterjesztették a szállitási igazolványokról szóló rendelkezéseket. Rekvirálásukat is elrendelheti a miniszter. — Egy másik rendelet az összes takarmányfélék és alomkészletek forgalombahozatalára *központi takarmány-bizottság* létesitését rendeli el, melynek segédkezés czéljából minden vármegyében vármegyei takarmány-bizottság alakittatik. A központi bizottság a takarmányozási ügyeket fogja intézni és ügyrendjét a földmivelésügyi minisz-

ter hagyja jóvá. A vármegyei takarmány-bizottságok a rekvirálásnál segédkeznek, megállapitják a háziszükségletet, eljárnak a felszólalásokban, számontartják és utalványozzák a takarmánykészleteket és végrehajtják a kormányintézkedéseket. A szálastakarmánynak és alomkészleteknek forgalombahozatalára, nyerészkedés kizárásával uj részvénytársaság fog alakulni.

* *

Nem lesz czitrom. A Hadi Termény r.-t. arról értesitette az alispánt, hogy előrelátható lag semmi remény sincs arra, hogy a törvényhatóság szükségletére czitromkiutalást eszközölhessen.

Világháboru.

Keleti offenzivánk kissé lassubb tempóban, mint a mult héten, de folytonosan halad előre. Galiczia keleti határát Tarnopol vonalától délfelé mindenütt seregeink szállották meg. A Zbrucs és Dnyeszter szögletét is egészen megtisztitották az oroszoktól, sőt ebből a szögletből délfelé ki is törtek, hogy a Csernovitzból Chotin felé visszavonuló orosz seregeket megzavarják.

Csernovitztól keletre a Pruth és a Dnyeszter között elérték a határt. Innen délre pedig közelednek a határhoz. Elérték Szereth várost, megszállották kemény harcz után Radautzot (ettől délre vannak a bukovinai csángófalvak), elérték Gurahumorát s a magyar-osztrák és román határ közelében előnyomultak kelet felé.

Nemsokára közeledik az az időpont, amikor a stratégiai helyzet meg fogja követelni a moldvai orosz-román seregek általános visszavonulását is. Az északi részen: Bukovinától délre ez már meg is kezdődött, de az Ojtozi-szorostól délre a Casinu és Putna völgyekben még mindig tartanak a román csapatok próbálkozásai. — Tulerővel próbálnak itt előretörni, hogy későbbi visszavonulásukat biztositsák. De előretöréseik már nem sikerülnek, legutóbb 2 román falut visszafoglaltak tőlük a mieink.

Mackensen hadseregénél még nem állott be a harczok időpontja, bár a Szereth alsó folyásánál néha erősebb tüzharczok folynak.

A Balkánon általában csend van, csak itt-ott történnek előőrsi összecsapások.

Az olasz harcztéren sem indult még ujabb offenziva, de a Karszt vidékéről erősebb ágyutüzet jelentenek és Pólát bombázták az olasz repülők.

A franczia és angol harcztereken folytonosan ég a harczok tüze, de az ujabb flandriai offenziva pár nap alatt véget ért. Az angolok csak annyit értek el, hogy egyes helyeken a gödrökké összelőtt német előállásokat megszállották iszonyu municzió és emberáldozat árán, oroszországi offenzivánkat azonban a legnagyobb erőfeszitéssel sem tudták megakasztani.

A francziák nagyon tüzesen harczolnak és támadnak, de nem igen birják a harczot, igen sokszor a németek foglalnak el tőlük egyes állásokat vagy ellentámadásaikkal számosabb foglyot ejtenek közülük.

A török harcztereken nincsenek nagyobb vállalkozások, de apróbb csatározások hire gyakran érkezik ugy a Kaukázusból, mint az egyptomi határ felől.

A tengeralattjáró hajók folytonosan és eredményesen pusztitják az ellenség hajóit, amiről az az eredmény adhat legjobb képet, hogy félév alatt 5 millió tonna tartalmu ellenséges hajót pusztitottak el.

A béke ügyéről sokat vitatkoznak mindenfelé, de a béke még nem közeledik.

Hirek és vegyesek.

A gömöri társaság

mintha felébredt volna dermedt álmából s mintha találkozót adott volna egymásnak a főispáni installáció illusztris alkalmából.

A társaságbeli dámák, akiknek egy részét a háboru nehéz és sóhajos hónapjaiban nem láttuk a megye szivében: Rimaszombatban pompázni, most ujra életre keltek és megtöltötték finom mosolyukkal, suhogó toalettjeikkel és enyhe illatu parfőmjeikkel a megyeháza ketreczes karzatát s az installácziós büffé-terem tarka világát.

Mintha nem is lenne háboru, gyász, könny és aggódás — mintha a világszomoruság letargiája utolsót vonaglott volna, oly meleg tekintettel néztek szét s a jót könnyen elhivő ember az installációs délelőtt szépségeiből telerakhatta a fantáziája tarsolyát szines impresszziókkal, az ember lelki életének ezzel a sok virágu, tarka játékszereivel.

Talán a hosszu, unalmas évek felgyülemlett érzései kergették össze a gömöri szépeket, talán a főispánnak és feleségének szeretetreméltóan vonzó egyénisége teremtette meg ezt a diszes publikumot s talán igy lesz ezentul, nem oly szürkén, hidegen és sablónosan, mint a háboru eddigi ólmos hónapjaiban.

A gavallérosan megteritett büffé fehér asztala fölött elnéztem, az uj főispáni dohányzó nemes levegőjü egyszerüségében megpihentem és nemcsak asszonyokat, lányokat, czifra uniformisokat, beszédes medáliákat és komoly czivilruhákat láttam, de az érzések kisugárzását és a szivek megdobbanását is magammal hoztam onnan.

Nemcsak a főispánné mosolygó, tökéletes asszonyi alakja maradt az emlékezetemben, amint barnás selyem toalettjében sürgött, forgott és sziveskedett, de egy egész és finom vonalu kép, amelyben a régi szinek meleg tónusa épen ugy él, mint a fiatal generáczió gömöri izü, szivből jövő kaczagása.

És elsuhant mellettem a komoly szemü, fekete Hámos báróné méltóságos alakja, a fiatal Wlassics Gyuláné kedvessége, a Luzsénszky familia bájos szépsége és a sok-sok ismerős név mosolyt és életet megtestesitő asszonya, leánya. . . .

Egymást régen nem látott emberek kézszoritásai, régi bálok ize és elmult udvarlások meleg visszhangja élt a levegőben és voltak, akik igy üdvözölték egymást . . . „de régen találkoztunk . . . mikor is? . . . tudom már, az agarászversenyen. . . .“

Az agarászversenyek vidám emlékei élni kezdtek, a régi, jó idők kaczagásai meg megütötték a szivek érzékeny hurjait és a most fakadó, szép virágba fejlődő gömöri bimbók mosolygásában olyan volt a kép, mint mikor két szerelmes kéz összesimul a büszke, fürtös orgonabokor nyilásának tavaszi estéjén.

A régi és uj gömöri társaság első találkozása volt a főispáni installáczió s a nyári délután, perzselő napjában hazafelé vágtató fogatok talán hangulatot is vittek magukkal, asszony és leányszivekbe elplántált hangulatot ebben a hangulatraéhes és anélkül élő életben. *Glin.*

Személyi hirek. *Csch* István kir. törvényszéki elnök szabadságát mult héten befejezte s átvette a kir. törvényszék vezetését helyettesétől dr. *Musotter* Miklós tanácselnöktől, ki most ment szabadságra.

Szakall Kálmán vezérkari alezredes pöstyéni üdülés után néhány hétre szülei és rokonai körébe városunkba érkezett.

Dr. *Kovács* László polgármester kétheti szabadság után — mely idő alatt a fővárosban többnyire hivatalos dolgokat végzett, — mult héten hazaérkezett.

Tomcsányi László kuriai biró rokonainál Nagyőczén tölti szabadságidejét s e héten rövid ideig városunkban tartózkodott.

Dr. *Mészáros* István hivatalvezető kir. főügyészhelyettes e héten, *Mészáros* István kir. törvényszéki biró pedig mult héten kezdte meg szabadságát.

Czinke István ref. lelkész Szliács fürdőről e héten hazaérkezett.

Fodor Zoltán vizsgálóbiró ma fejezte be szabadságidejét.

Kinevezés. Dr. *Harmatzy* Simon Dezső honvédelmi miniszteri czimzetes miniszteri tan. — városunk kiváló szülötte — e héten miniszteri tanácsossá neveztetett ki. Az uj miniszteri tanácsost, ki lapunknak régi jó barátja s ki fényes tehetsége, nagy tudása és páratlan buzgalma révén a honvédelmi miniszteriumnak egyik kiváló erőssége, szivélyesen üdvözöljük kineveztetése alkalmából.

Miniszteriumi kinevezés. Dr. *Fekete* Tibor fizetéstelen belügyminiszteriumi segédfogalmazó, főispáni titkár az elmult héten valóságos segédfogalmazóvá lett kinevezve. Ezen örvendetes hir regisztrálását felhasználjuk azon általános öröm kifejezésére, amely megnyilvánult azon alkalomból, hogy a főispáni változások a titkári állásban semmi változást nem okoztak s igy továbbra is a dr. Fekete Tibor előzékeny és közszeretetnek örvendő alakját üdvözölhetjük uj főispánunk oldalán. — Ugyanily kinevezésben részesült *Saxinger* Géza segédfogalmazó is.

Dr. *Kiss* Dezső belügyminiszteri segédtitkár miniszteri titkárrá neveztetett ki.

Egyházi választás. A tiszáninneni ref. egyházkerületben zsinati rendes tagokká választattak: egyházi részről: *Czinke* István lelkész, világi részről: *Lukács* Géza egyházmegyei főgondnok. Egyházkerületi főjegyzővé választatott: *Czinke* István itteni ref. lelkész.

Egyházi főgondnok választás. Berzéte, Berzétekőrös és Rozsnyórudna hármas ref. egyház a mult hó 22 én tartott ülésében *Máriássy* István vármegyei tb. árvaszéki elnököt egyhangu lelkesedéssel főgondnokává választotta meg. Az uj főgondnok, Rimaszombat társadalmi életének értékes tagja, e hó 5-én tette le esküjét Berzétén, a ref. templomban a hármas egyház presbitériuma előtt.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter *Haász* Béla rimaszombati kir. járásbirósági irnokot jelenlegi alkalmazása helyén irodatisztté nevezte ki.

Előléptetés. Az igazságügyminiszter *Ragályi* István itteni kir. törvényszéki fogházfelügyelőt a X. fizetési osztályba léptette elő.

Eljegyzés. *Gosztayer* Ancsát Losonczról eljegyezte *Csiszár* Elemér, Csiszár László sajópüspöki földbirtokos fia.

Katonai kitüntetések. A katonai érdemkereszt 2. osztályát a hadiékitménynyel és kardokkal adományozta a király egy gyaloghadosztálynak az ellenséggel szemben sikeres vezetése elismeréseül fülekkelecsényi *Szende* Ferencz vezérőrnagynak.

A király elrendelte, hogy a legfelső dicsérő elismerés — a kardok egyidejü adományozása mellett — ujólag tudtul adassék az ellenséggel szemben tanusitott vitéz magatartásáért *Tautscher* Rezső 80. gy.-e. beli főhadnagynak.

Az arany érdemkeresztet kapta a vitézségi érem szalagján különleges alkalmazásban kitünő szolgálataiért: *Margarowicz* József 80. gyalogezredbeli tart. hadnagy számvivő.

A vaskoronarend 3. osztályát a hadiékitménynyel és a kardokkal az ellenséggel szemben vitéz és eredményes magatartása elismeréseül *Schmucker* Emil 80. gy.-ezredbeli főhadnagynak.

A putnoki képviselőválasztás e hó 14 én lesz megtartva és a mandátumot — mint megirtuk — az egyedüli jelölt: gróf *Serényi* Béla kereskedelemügyi miniszter nyeri el a választók egyhangu, lelkes bizalma folytán.

Ménselejtezés. A helybeli ménteleposztálynál f. hó 5-én — mult vasárnap — ment végbe a ménselejtezés, melyen a földmivelési kormány képviseletében báró *Jeszenszky* Károly min. oszt. tan. s a debreczeni ménteleparancsnokság képviseletében *Perczel* Dénes ezredes vett részt.

Kitüntetés. A vezérkar főnöke a király parancsára *Galambos* Géza nyug. cs. és kir. hadnagyot — Galambos József polgártársunk derék fiát — az ellenséggel szemben tanusitott vitéz magatartása elismeréseül első oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntette ki.

Szontagh Bertalan halála. E hó 6-án vármegyénkben végzetes baleset történt, mely kioltotta *Szontagh* Bertalannak — *Szent-Iványi* Árpád országgyülési képviselő unokájának — nagy reményekre jogositó fiatal életét; gyászba boritván a legközelebbi családtagokat, a kiterjedt rokonságot, a jó barátok és tisztelők nagy seregét. — Szontagh Bertalan Sajógömörről — hol atyjával: id. Szontagh Zoltán nyug. főszolgabiróval és nagyatyjával lakott — a jelzett napon foglyászni ment az Oldalfalva, Királyi és Méhi közti rétségre. A vadásztársaság: *Egyed* Bertalan, *Repeczky* András, *Egyed* Aladár, *Szontagh* Zoltán és ifj. *Lukács* Gézából állott, kik ebben a sorrendben haladtak egymástól 10—15 lépés távolságban a Sajó felé. Ekkor a felröppent fogolycsapat felé fordulva, elsült *Egyed* Aladár sajógömöri evang. lelkész fegyvere és Szontagh Bertalan a sörét töltéstől találva, összeesett s rövid idő mulva a *Repeczky* András karjai között meghalt. A holttestet Oldalfalára *Alitisz* Miklóshoz vitték s onnan szállitották Sajógömörre. A délelőtt 11 óra tájban történt szerencsétlenség hire gyorsan elterjedt; de *Szent Iványi* Árpád, ki Nyiregyházáról a függetlenségi pártgyülésről érkezett, a vasuti utazás közben csak Bánrévén értesült a balesetről. A másnap *Gazda* Pál törvényszéki biró és *Lehoczky* Márton kir. ügyész közbenjöttével dr. *Zehery* István és dr. *Lányi* Tivadar törvényszéki orvosok által megejtett vizsgálatkor a bonczolás megállapitotta a halál okot. A sörétek közül kettő a szivén ment keresztül. — A megboldogult, ki id. Szontagh Zoltán és Szent-Iványi Rózsa fia volt, 23-ik életévét alig töltötte be. Középiskoláit Rozsnyón és Rimaszombatban, a jogot Eperjesen végezte s a tanulmányokra forditott idején kivül előszeretettel foglalkozott a sportok minden nemével. Gömör-Kishontvármegye lawn tennis bajnoka volt s különösen kitünt a vadászatbani ügyességével. — A végzet ugy akarta, hogy éppen vadászat közben érje a halál. Az általánosan megnyilatkozó részvét, a szerencsétlen baleset okozója felé is irányul, kinek legjobb barátja volt az elhunyt s kit csaknem öntudatlan állapotban vittek el Rozsnyóra szüleihez, hol gondos ápolás alá vették őt. A tragikus véget ért Szontagh Bertalan temetése folyó hó 9 én ment végbe Sajógömörön impozáns részvét mellett. A vármegye minden vidékéről eljöttek a mélyen sujtott család nagyszámu tisztelői és jóbarátai s meghatva állották körül a koszoruk tömegétől fedett ravatalt, mely felett *Bencze* Sámuel, a sajógömöri polgári iskola igazgatója, a család régi barátja mondott mélyen megható, szivhez szóló beszédet. A végtisztességen a vármegye számos notabilitásának sorában ott volt a losonczi 27. tábori ágyusezred küldöttsége is *Máriássy* főhadnagy vezetésével. Az egész vidékről összesereglett a nép is, mely a család mély gyászában őszintén részt vesz. A hült tetemeket az egyházi áldás után Sajókirályiba szállitották s ott a családi sirboltban helyezték örök nyugalomra.

A közkórház gyásza. A vármegyei közkórháznál 14 év óta alkalmazott *Veréb* Istvánné szül. Turek Hermin okleveles kórházi szülésznő f. hó 9 én 45 éves korában elhunyt. Egyike volt a kiválóan képzett szülésznőknek, ki a kerületi bábaiskolában a tanfolyamokon részt vett szülésznők kiképzésénél sokat fáradozott. A közkórházra kitüzték a gyászlobogót; a kórház tiszti személyzete koszorut helyezett a ravatalra s a f. hó 10 én nagy részvét mellett végbement temetésen az orvosi és tisztviselői kar és az irgalmasrendü ápoló nővérek testületileg vettek részt. — A ravatal felett *Máczay* László ev. segédlelkész megható beszédet mondott.

Községi polgári fiu- és leányiskola Poprádon, a Magas-Tátra alján. — Orvosilag ajánlott hely. — Tanulók német családoknál olcsón elhelyezhetők. — Bővebb felvilágositással szivesen szolgál:
7—* **Horn József,** igazgató.

Villámcsapás. F. hó 10-én délután hirtelen óriási szélrohammal, nagy villámlás és dörgés kiséretében támadt zivatar vonult el városunk felett. Néhány pillanat alatt zuhogott a zápor, jéggel vegyesen s az utczákat elárasztotta a gyorsan lefolyó viz. A zivatar Jánosi felé folytatódott, a sötét fellegek elvonultak s nemsokára nagy füstfelhőt láttunk Jánosi felől. A villám egy csürbe lecsapott s azt felgyujtotta. Az épület leégett, de a katonaság és a lakosság vállvetett munkával megakadályozta a tüz továbbterjedését.

Választmányi ülés. Az ipartestületi nyugdijintézet választmányi tisztikara és ellenőrző bizottsága ma, vasárnap délelőtt 11 órakor a Polgári Olvasókör nagytermében ülést tart, melyen fontos tárgyak várnak elintézést.

Igazgatósági ülés. A kerületi munkásbiztositó pénztár igazgatósága mult vasárnap id. *Rábely* Miklós elnöklésével ülést tartott, melyen *Molnár* Lajos igazgató előterjesztése alapján számos fontos ügyet intéztek el s foglalkoztak a jövőben létesitendő népjóléti intézmények kérdésével is.

Drágább lett a borbély Rimaszombatban. E hó elsejétől kezdve a rimaszombati borbélyok és fodrászok a beretválkozás és hajnyirás árát körülbelül 25%-al felemelték.

Cserkészmunka. A cserkészek dolga mindenütt hasznára lenni annak, aki segitségre szorul. Ilyen cserkészmunkát végeztek a mult héten a helybeli főgimn. cserkészcsapat tagjai, a mikor a Pokorágyi hasadék völgyében egy kis szivárgó forrást medenczével, tetőzettel, lefolyással láttak el, hogy üditő vizet adjon az arra járóknak. Az erős munkát *Wallentinyi* Dezső segédtiszt vezetése alatt végezték el. — Szintén szép szellemi munkát végeznek avval, hogy az iparostanulókat vasárnaponként cserkészgyakorlatokra s hasznos dolgokra tanitják. Itt főleg *Bálint* Géza segédtiszt jár elő jó példával több társa segitségével.

Villám által felgyujtva. Folyó hó 7-én délután 3 órakor nagy zivataros esőben belecsapott a villám Polyák Józsefné nagyszabosi lakos házába. A tüz pár percz alatt lángbaboritotta a szomszédos Teslir Jánosné és Bisztren János házát. Hiába volt az óriási felhőszakadás és a lakosság önfeláldozó viselkedése, mind a három ház tetőzete a padláson levő nagymennyiségü szénával együtt teljesen leégett. Szerencsére emberéletben kár nem történt. A kár meghaladja a 20000 koronát.

Czigányvilág Rimaszombatban. A konzervgyár épitkezésével kapcsolatban, a földmunkák elvégzésére egy nagy csomó czigány jött Rimaszombatba és a mezőtulajdonosok panaszai szerint ezek igen nagy részben okai a termények gyakori lopásainak. Ezen fontos közbiztonsági kérdést rendőrségünk erélyes intézkedéssel oldhatja csak meg s erre a mezőtulajdonosok érdekében felhivjuk a figyelmét.

Nyugtázás. A Vörös-Kereszt egyesület czéljaira vettük és hálás köszönettel nyugtázzuk a következő szives adományokat:

Pénz: Névnapmegváltásul özv. Széplaky Lajosné 20 korona.

Természetben: Löw Alfréd zászlós egy drb szépirodalmi könyv. *Az elnökség.*

A legszebb őszi toalett sem okoz annyi örömet, mint a „Százezrek zenéje“ félhavi kottafolyóirat egy-egy uj száma. A most megjelent 14-ik szám *Chopin* és *Beethoven* egy-egy gyönyörü dalát, *Kun* László pompás parasztnótáját, egy uj divatos *Kondor*-csárdást és *Sas* Náczinak egy sikerült keringőjét tartalmazza, egyuttal pedig felvilágositást ad azokról a kedvezményekről, amelyekben a folyóirat az előfizetőit részesiti. Előfizetés 6 számra 4 korona. Kiadóhivatal: V., Kálmán-utcza 22. szám.

Csomagküldés hadifoglyoknak. A Dániában és Norvégiában ápolás alatt álló osztrák-magyar hadifoglyok részére hozzátartozói csomagokat küldhetnek. Minthogy e hadifoglyok több rendbeli szükségleti tárgyak, főként ruhanemüek hiányában szenvednek, a postahivatalok utasitást kaptak, hogy az ezeknek a hadifoglyoknak czimére feladni kivánt csomagok felvétele körül járjanak a feladók kezére, szolgáljanak nekik készséggel utmutatással és a fennálló szabályok keretein belül könnyitsenek a netán felmerülő nehézségeken. — Tájékozás czéljából közöljék a feladókkal, hogy a Dániában levő osztrák-magyar hadifoglyok (ugy a tisztek mint a legénység) tartózkodási helye Lager Hald bei Viborg (Jüthland), Norvégiában lévők közül pedig a tiszteké: Boli Telemarkon Lifjeld Sanatorium, a legénységé: Eiasvolt, Pension Hammerstadt. — A lapoknak és könyveknek küldésére, illetve közvetitésére a hadügyminiszter a hadifoglyokat gyámolitó és tudósitó hivatalt (Budapest, IX., Üllői-ut 1. sz.) kérte fel.

Platinakészletek beszolgáltatása. A miskolczi kereskedelmi és iparkamara közli, hogy az ékszerészek és ékszergyárosok birtokában levő platina csoportba tartozó fémkészleteket a m. kir. honvédelmi miniszter az igénybevétel alól felmenthetőnek nem találta. Ennek folytán ezen készletek, tekintet nélkül arra, hogy azokat bejelentették-e vagy nem, és hogy felmentést kértek-e vagy nem, a budapesti fémátvételi bizottságnak (Budapest, IV. ker., Gerlóczy-utcza 11.) haladéktalanul beszolgáltatandók. A beszolgáltatás pontos teljesitését a kereskedelemügyi miniszter rendelete értelmében a kereskedelmi és iparkamara ellenőrzi.

Szerkesztői üzenet.

Sz. S Tárcza. A vers nagyon messze van attól, hogy besorozható legyen. A küldött 60 fillért hadi jótékony czélra forditjuk.

Tanuló
felvétetik
Lefkovits Ferencz
nagykereskedésében, Rimaszombat.

EGY jóházból való FIU ki legalább 2—3 gimnáziumot végzett
tanulóul felvétetik
Szoyka Pál üzletébe Rimaszombatban. 1—3

Pályázati hirdetmény.

4546. sz. — **Klenócz** nagyközségben megválasztás folytán megüresedett **segédjegyzői állásra** ezennel pályázatot hirdetek.

A segédjegyzői állás javadalmazása: 1400 kor. évi fizetés, 150 korona évi lakáspénz és havi 37 kor. 50 fillér ez időszerinti háborus segély.

Felhivom ennélfogva mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 6. §-a, illetve az 1900. évi XX. t.-cz. 3. §-ában előirt képesitésüket és eddigi működésüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket folyó évi szeptember hó 17-ig hozzám annál is inkább nyujtsák be, mert az elkésetten beérkezett kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

A hadbavonultak kérvényüket hozzátartozóik utján is benyujthatják hozzám.

A választás idejét **folyó évi szeptember hó 19-ének d. e. 10 órájára Klenócz** községházához tüzöm ki.

A megválasztott segédjegyző állását köteles folyó évi október hó 1-én elfoglalni.

Nyustya, 1917. évi augusztus hó 6-án.

Máriássy, főszolgabiró.

HUDECZ ISTVÁN
kályhás.
Rákóczy-utcza 24 sz. (azelőtt Jánosi-utcza)
Felvállal kályhák javitását és átrakásokat is és tüzhelyek készitését.
Uj kályhák raktáron. 9—10

Rimaszombat, 1917. Nyomatott **id. Rábely Miklós Fia** könyvnyomdájában.